

Samenvatting: “Naar een Wereldmilieuorganisatie?”

Willem Coppenolle

1. Geschiedenis:

UNCHE, Stockholm, 1972: Verklaring van Stockholm. 113 landen ondertekenen deze 26 beginselen die gelden als bindend recht. De link die erin wordt gelegd tussen economie en milieu, zorgt voor een revolutie in het EEG-recht dat vanaf dat ogenblik naast economische bepalingen ook milieunormen begint op te stellen. De UNEP wordt opgericht (zie onder).

UNCED, Rio de Janeiro, 1992: de Verklaring van Stockholm wordt bevestigd, en Agenda 21 wordt opgesteld. “Duurzame ontwikkeling” neemt hierin een belangrijke plaats, een recent begrip dat kan worden gedefinieerd als zijnde “een ontwikkeling die tegemoet komt aan de noden van het heden zonder de behoeftevoorziening van de komende generaties in het gedrang te brengen” (leefmilieu, armoede, economische en sociale problemen). Een aantal verdragen werden afgesloten omtrent het leefmilieu: het Biodiversiteitsverdrag, de Bossenverklaring, en het Klimaatverdrag (waaraan in 2001 het Kyoto-protocol werd toegevoegd). De CSD wordt opgericht, met als hoofddoel de uitwerking van Agenda 21 en de principes van duurzame ontwikkeling.

UNGASS (Rio+5), New York, 1997: “Denk mondiaal, handel lokaal” was het motto van deze top, dat de verschillende landen en hun burgers moest stimuleren om een lokaal beleid uit te werken om de actiepunten van Agenda 21 in praktijk te brengen. Ook steden en gemeenten gingen op deze vraag in (zie o.m. “Lokale Agenda 21 Leuven”).

WSSD (Rio+10), Johannesburg, 2002: deze Earth Summit werd vooral overschaduwd door politieke onwil van de VS en de olieproducerende landen. Een bescheiden actieplan vloeide eruit voort.

2. Bevoegdheden en rechtsmacht:

In dit onderdeel worden de verschillende bestaande VN-milieuorganen besproken: UNEP (het enige orgaan dat zich specifiek met leefmilieu bezighoudt), UNDP, CSD, GEF en een aantal gespecialiseerde organen.

3. Wereldmilieuorganisatie ofte het falen van de huidige organen:

- beperkte financiële middelen leiden tot personeelstekort
- UNEP heeft een adviesfunctie, brengt partijen samen, creëert zelf alleen soft-law
- politieke onwil om zich te binden aan milieuverdragen
- bevoegdheden van de verschillende organen overlappen elkaar: onduidelijkheid
- beginsel “de vervuiler betaalt” biedt oplossingen, maar wordt niet consequent toegepast